

Magyar család tragédiája Rózsahegyen.

— A tótok agyonlőttek egy urleányt, mert magyart nemzetiségű jelvényt viselt. —

Rózsahegy, december 2. Vasárnap délelőtt Korvin postafőnök két leányát, amikor elhagyták a katolikus templomot, tót nemzetőrök megtámadták azért, mert magyar nemzetiségű kokárdát viseltek. Felszólították a leányokat, hogy *távolítsák el a kokárdákat*. Ezt a leányok megtagadták azzal, hogy ők magyarok és joguk van nemzeti jelvényeiket viselni. A tótok erre bántalmazni kezdték a leányokat. Néhányan értesítették a Korvin-családot, amelynek egyik tagja, Korvin Pál hadnagy karddal és revolverrel fölfegyverkezve sietett nővérei segítségére. A tótok tovább verték az ártatlan leányokat, mire Korvin hadnagy két tót agyonlőtt. Nagy tömeg verődött össze, több fegyveres tót sietett a Templom-térre és Korvin hadnagyot és egyik nővérét agyonlőtték. A megrozó tragédia óriási, izgalmat keltett Rózsahegyen.

Masaryk Prágába érkezik.

Luganó, december 2. A Secoló jelenti Londonból: Masaryk, a cseh köztársaság elnöke Amerikából Liverpoolba érkezett. Londonba való megérkezésekor a pályaudvaron Balgour fogadta. Masarykot nagy katonai ünnepséggel fogadták, egy század gránátos vonult fel zenészővel és zászlók alatt. Masaryk néhány nap múlva utazik tovább Prágába.

A cseh külügyminiszter nyilatkozata.

Bern, december 2. A Gazette de Lausanne munkatársa beszélgetést folytatott Párisban dr. Benes cseh külügyminiszterrel, a cseh-szlovák köztársaság politikai céljáról. Benes a többiek közt ezeket mondta:

— A semlegesek meg lehetnek győződve róla, hogy a csehek nem fogják üldözni a németeket. A valóságban csak két millió ötszáz ezer a csehországi németek száma. A németek önálló intézményeket, iskolákat kapnak Csehországban, sőt egyetemük is lesz Prágában. Ami Magyarországot illeti, — mondotta — tiltakozni fogunk ugyan a tótok különválása ellen, a tótok kívánságai azonban teljesülni fognak. A délszlávokkal békés egyetértésben fognak élni a csehek és reméljük, a lengyelekkel is. Sőt talán a magyarok is közelednek majd a csehekhez, minthogy Németországtól és Béctől elvágjuk őket. Európának ezen a részén, — mondotta dr. Benes — olyan blokk fog alakulni, amely szilárdabb lesz a volt osztrák-magyar monarchiánál és képes lesz a pángermánokat sakkban tartani.

Foch tábornagy be akar vonulni Berlinbe.

Berlin, december 2. Foch tábornagy legutóbbi rendeletére vonatkozólag a Vorwärts a következőket írja: Nyilvánvaló Fochnak az a szándéka, hogy győzelmét Berlinbe való bevonulásával koronázza meg. Németország megszállásához a jelenlegi körülmények között nem szükséges sok katonai művészet kell és ez a megszállás nem is politikai szükséglet, hanem arra irányul, hogy a nyugati szociál-pacifista ellenzék a nemzeti szenvedélyek felkorbácsolásával elnyomja. Németország ebben a pillanatban nem tud védekezni, de kétséget nem szenved, hogy sokáig nem lehet a nyugati hatalmak meghódított tartománya gyanánt kezelni. A tábornoki politika — legyen az német, vagy francia — a világnak nem hozhat szerencsét, hanem csak újabb szerencsétlenségbe dönti.

A Délmagyarország telefonjai

Kiadóhivatal 81
Szerkesztőség 305.

A szegedi Polgári Radikális Párt nagygyűlése.

(Saját tudósítónktól.) A szegedi Polgári Radikális Párt vasárnap délután a Kass-szálló nagytermében nagygyűlést tartott, amelyen megválasztották a párt tisztikarát és dr. Polányi Károly központi kiküldött kifejtette a radikális párt programját. A nagygyűlésen impozáns számban jelentek meg a párt hívei, akik lelkes tetszéssel fogadták dr. Polányi magas szintjén mozgó, meggyőző, világos és mindvégig mértéket tartó fejtegetéseit.

A nagygyűlést dr. Hollós József nyitotta meg néhány lelkes szóval. Üdvözölte a megjelenteket, továbbá dr. Polányi Károlyt, Wicz Bélát és Endrődy Sándort, a fővárosi és vidéki pártszervezetek kiküldöttait. Az a lelkesedés — mondotta — amellyel Szegeden és máshol is a dolgozó magyar polgárság a radikális párt zászlaja alá gyűlekezett, bizonyítja, hogy az osztályöntudat már a dolgozó polgárság lelkében is kivirult. De szükség is van arra, hogy a mai szomorú és vigasztalan helyzetben, amikor testiünkön marakodnak az imperiálizmus átka alól szabadulni nem tudó szomszédaink, a radikális eszmék világító fáklyaként jelenjenek meg. Az átkos és gyűlöletes világháborút már befejeztük, de a világbéke még elérhetetlen távolságban van. És a sötét, szomorú időben fokozott sullyal kiabál elő az események közül a lebergi eset, ahol az egész civilizációt megsemmisítő módon ismét pogromokat rendeztek a butaság sötétjébe kényszerített tömegek. Oroszországban is a legborzasztóbb anarchia van és az évek óta tartó polgárháború elpusztította Oroszország legjobbait. És nem tudjuk, nem-e napok és hetek kérdése csak, hogy a polgárháború és anarchia nálunk is föllép. Ebbe a vigasztalan sötét képbe, mint valami gyönyörű reménysugár, világít bele a radikálizmus, amely a multak minden tradícióval szakítva az észszerűséget és a beátást propagálja. Ezután fölkéri Polányi Károlyt a Radikális Párt programjának ismertetésére.

Taps, éljenzés fogadta dr. Polányi Károlyt, aki egy óráig tartó, nagyszabású, lendülettel elmondott beszédét azzal kezdte, hogy üdvözölte a megjelenteket annak a pártnak a nevében, amely egy fél emberöltő óta mint egyedüli polgári párt küzdött rendületlenül és lankadatlanul az új Magyarországért, a magyar polgári demobilizációért. Ehhez a küzdelemhez erőt adott a pártnak az a meggyőződés, hogy a nagybankok és nagybirtokok szövetsége alatt ennek az országnak el kell néptelenedni, gazdaságilag el kell pusztulnia, politikai pedig a szociális és nemzeti elnyomás által belsőleg meggyűlvén nem állhat ellent a körülöttünk kifejlődő demokráciák világtörténelmi fölényének. Erőt adott az a meggyőződés, hogy meg kell önti ezt az országot a forradalmi rázkódtatásoktól, *nehogy az operáció ölje meg a beteget*.

Majd megemlékezett a feudálizmus reálpolitikájáról, amely szappanbuborékként pattant szét az első szabad lélekzetvételére a magyar polgárságnak. A radikális párt születésétől kezdve a nagybirtoknak minden zseniérdek ellenére a nép között való szétosztását írta zászlájára, mert tudta, hogy *a radikálissal áll, vagy bukik a magyar jövő*. Színes előadásában részletesen ismertetett ezután a radikális párt programját, majd áttér arra a differenciára, amely a radikális pártot a testvér szociáldemokrata párttól elválasztja. Beszédét ezután így folytatja:

— A szociálizmus és a radikálizmus közötti különbség a forradalom előtt nem volt aktuális, gyakorlatilag a két párt követelése csak a hangsúlyban tértek el egymástól. Ez a szociálizmus az igazságos és észszerű társadalmat a termelési eszközök társadalmisításával kívánja elérni és pedig *kizárólag az ipari proletáriátus útján*, addig a radikálizmus sem erre az eszközre, sem annak a végrehajtójára az emberiség sorsát rá nem bizza,

hanem az igazságos és észszerű berendezéseket *egyedül egy, az értelmi erők minden irányu vezetése alá helyezett társadalomtól várja*. Ezt a magasabbrendű társadalmat a gyökeres reformok egész sorozatával kell biztosítani.

A marxizmus — akár a munkások, akár a polgárok képviselik is tanait — a kézimunkás szemével nézi a társadalmat, míg a radikálizmus a szellemi munkás szemével nézi azt. Az előbbi *kivülről* látja a világot és a társadalmi fejlődés pusztá automatizmust jelent számára, amelyet az osztályharc gépezete mozgat, az utóbbi azonban *belülről* szemléli azt és a saját művét ismeri föl az emberiség haladásában. A szellemi munkásnak csak eszmélnie kell és átveheti a társadalom vezetését a szellem jogán, amely a társadalom mindenkor titkos irányítója volt. *A radikálizmus a fejmunkások vezetésére kívánja helyezni azt a hatalmas mozgalmat, amely minden, egyedül a munkájában érdekelt rétegnek a segítségével és a javára, ennek a társadalomnak gyökeres reformok útján való átalakulását tűzi ki céljául*. Azokat az ideálokat, amelyeket a marxizmus a proletáriátus számára kisajátított, amelyeknek az esedékességét a jövő államára tűzte ki és amelyeknek a megvalósítását a gyári munkás a gépeken való magántulajdon megszüntetésétől teszi függővé: azokat a radikálizmus tisztult és eredeti alakjában támasztja föl újra, mint *az egész társadalomnak a szellemi munka vezetésére általánosan végrehajtott öntudatos reformművét*.

A nagy utópisták utódairól, korunk legkiválóbb gondolkodóitól (H. George, H. G. Wels, Popper Lynküs, R. Goldscheid) származnak azok a reformeszmék, amelyek az emberiséget mai anarchikus állapotából az értelem erejével, rendezett működés szintjére emelnék. Amíg a közélet szervezett szenvedélyek színtere marad, amíg a gazdaság a profithajszoló egyesület és az érdekeiért küzdő csoportok vak viaskodása, a társadalom az osztályok harcának a csatatere és az állam maga pusztán tehetetlen eredője az egymással harcban álló lehangosabb nyers ellentéteknek, addig az emberiség el nem kerülheti a katasztrófák sorozatát. Ezért a kor egyetemes kérdése ma az: miképpen lehet a céltalan harc módszerét az *emberiség tudatos összeműködésével helyettesíteni*? Meg kell valósítani azokat a gyökeres reformokat, amelyekkel korunk nagy gondolkozói az értelmi erők minden irányu vezetését a társadalomban biztosítani akarják: *más ut nincsen*.

Röviden összefoglalva: a Radikális Párt nem akar semminemű osztálydiktatúrát és programja nem történelmi talajban, hanem *az élet termőföldjében gyökerezik*.

Beszédét e szavakkal fejezte be:

— A munka birodalmának az egén az érdem és tudás testvéresillagzata ragyogjon és akkor a meggyötört emberséget át fogják vezetni abba a birodalomba, amelyet az értelem erői vezetnek és amely a mainál igazságosabb, észszerűbb és emberibb legyen. Ebben a jelben győzni fogunk. (Lelkes taps és éljenzés.)

Kohlmann Dezső a jövő hadseregének hivatásáról szólott ezután, majd Schweiger Miksa főtitkár tette meg előterjesztéseit. Javaslataira üdvözlő táviratot küldtek Károlyi Mihály miniszterelnökhöz, Jászi Oszkár és Kunfi Zsigmond miniszterekhez. Ezután a tisztikarra vonatkozó határozati javaslatot terjesztette elő a főtitkár, amelyet a nagygyűlés egyhangulag elfogadott. A párt tisztikara így alakult meg:

Elnökök: Dr. Hollós József, Juhász Gyula, Móra Ferenc, Tatarek B. Béla, dr. Thiering Oszkár, Székely Gáborné. Ügyvezető elnök: Dr. Eisner Manó. Alelnökök: Bugyi Mihály, Czeglédi Lajos, Fodor Jenő, Mészáros Károly, dr. Márton József, Papp Nándor.